

การพัฒนาบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกาศ DEVELOPMENT OF SOCIAL MEDIA-BASED LESSON TO ENHANCE ANNOUNCING SKILL

วิภาวี วีระวงศ์¹, ศรชัย บุตรแก้ว²

คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Wipawee Weerawong¹, Sornchai Budgaew²

Mass Communication Technology Rajamangala University of Technology Thanyaburi

Corresponding Author E-mail : wipawee@rmutt.ac.th¹,sornchai_b@rmutt.ac.th²

(Received : January 6, 2026; Edit : January 23, 2026; accepted : January 25, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์สมรรถนะที่จำเป็นของผู้ประกาศดิจิทัลและสร้างกรอบแนวคิดและโมเดลการเรียนรู้แบบผสมผสานบนสื่อสังคมออนไลน์ 2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของโมเดลต่อการเสริมสร้างสมรรถนะผู้ประกาศดิจิทัล และ 3) เพื่อประเมินผลกระทบเชิงระบบของการใช้โมเดลต่อคุณภาพการถ่ายทอดสารสนเทศ โดยรูปแบบการพัฒนาบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตร Non-degree ของคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพัฒนา (Research and Development: R&D) กลุ่มทดลอง คือ นักศึกษาสาขาเทคโนโลยีการโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินความเที่ยงตรงของโมเดล และแบบวัดสมรรถนะผู้ประกาศดิจิทัล แบบทดสอบและแบบประเมินผลงานปฏิบัติจริง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test (Dependent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า 1) กรอบแนวคิดและโมเดลการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น คือ โมเดล B-LDAC (Blended Learning Model for Digital Announcer Competency) ซึ่งบูรณาการการเรียนรู้แบบผสมผสานเข้ากับทักษะดิจิทัล มีความเหมาะสมและสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ 2) สมรรถนะผู้ประกาศดิจิทัลของผู้เรียนภายหลังการใช้โมเดลสูงกว่าก่อนการใช้โมเดลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน (ค่า $t = 15.24$, $p < .05$) ซึ่งยืนยันความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังเรียนอย่างเป็นทางการ 3) การประเมินผลกระทบเชิงระบบชี้ให้เห็นว่า โมเดลส่งผลให้คุณภาพสารสนเทศที่ผู้เรียนถ่ายทอดมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ และมีการมีส่วนร่วมของผู้ชม (Engagement Rate) สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยสรุป โมเดลนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรของคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน และคณะนิเทศศาสตร์ เพื่อผลิตผู้ประกาศที่มีสมรรถนะสูงในการรับมือกับความท้าทายในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

คำสำคัญ: โมเดลการเรียนรู้แบบผสมผสาน, สื่อสังคมออนไลน์, สมรรถนะผู้ประกาศ

Abstract

The objectives of this research were 1) to analyze the necessary competencies of digital announcers and to develop a conceptual framework and a blended learning model on social media, 2) to study the effectiveness of the model in enhancing digital announcer competency, and 3) to assess the systemic impact of the model on the quality of information dissemination. This development of lessons through social media is part of the Non-degree program development by the Faculty of Mass Communication Technology, Rajamangala University of Technology Thanyaburi. This study utilized the Research and Development (R&D) methodology. The experimental group consisted of 60 students from the Television and Radio Broadcasting Technology program, Faculty of Mass Communication Technology, Rajamangala University of Technology Thanyaburi, enrolled in the second semester of the 2024 academic year. Research instruments included questionnaires and expert interview forms, a model validation form, a digital announcer competency measurement tool, and performance evaluation rubrics for practical work. Statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test (Dependent Samples)

The research results revealed that 1) The developed learning framework and model, named the B-LDAC Model (Blended Learning Model for Digital Announcer Competency), which integrates blended learning with digital skills, was rated at the highest level of appropriateness and consistency through expert validation. 2) The digital announcer competency of the students after using the model was significantly higher than before using the model at the .05 level in all aspects ($t = 15.24$, $p < .05$), formally confirming the difference between pre-test and post-test scores. 3) The systemic impact assessment indicated that the model resulted in significantly higher levels of accuracy, credibility, and audience engagement (Engagement Rate) in the information disseminated by the students.

In conclusion, this model can serve as a guideline for curriculum development in the Faculty of Mass Communication Technology and the Faculty of Communication Arts to effectively and sustainably produce high-competency announcers capable of navigating the challenges of the digital era.

Keywords: Blended Learning Model, Social Media, Announcer Competency

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล (Digital Disruption) อย่างรุนแรงและรวดเร็ว (สมชาย ใจดี, 2564) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมสื่อสารมวลชน ซึ่งภูมิทัศน์สื่อได้เปลี่ยนจากการออกอากาศแบบเดิมไปสู่แพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) อย่างสมบูรณ์ (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2566) ทำให้เกิดความจำเป็นเร่งด่วนที่บุคลากรวิชาชีพต้องพัฒนาตนเอง ผู้ประกาศข่าวในปัจจุบันจึงไม่สามารถจำกัดบทบาทอยู่แค่การอ่านข่าวหน้าจอโทรทัศน์ได้อีกต่อไป แต่ต้องก้าวเข้าสู่การเป็น "ผู้ประกาศดิจิทัล" (Digital Announcer) ที่มีสมรรถนะรอบด้านอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาจากสถิติการเติบโตของ Live Streaming และ Social Commerce ในประเทศไทยที่มีมูลค่าตลาดพุ่งสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และกลายเป็นช่องทางหลักในการรับสารและการตัดสินใจของประชาชน (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2566) แนวโน้มนี้ส่งผลให้ทักษะการนำเสนอผ่านสื่อใหม่กลายเป็น "สมรรถนะจำเป็น" (Essential Competency) ที่ต้องมีความรวดเร็วและแม่นยำ อย่างไรก็ตาม การเรียนการสอนรูปแบบเดิม (Traditional Announcing) เริ่มแสดงให้เห็นถึงความไม่เพียงพอเมื่อต้องนำมาปฏิบัติจริงบนสื่อสังคมออนไลน์ เนื่องจากรูปแบบเดิมมักเน้นการสื่อสารทางเดียว (One-way Communication) และความสมบูรณ์แบบในสตูดิโอที่ปิดกั้นการมีส่วนร่วม ทำให้ผู้ประกาศที่ผ่านการฝึกฝนแบบเดิมขาดทักษะสำคัญในการปฏิสัมพันธ์แบบทันทีทันใด (Real-time Interaction) ไม่สามารถจัดการกับความเห็นสด (Live Comments) หรือภาวะวิกฤตหน้าจอกที่เกิดขึ้นจริงบนโลกออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมรรถนะยุคใหม่จึงต้องครอบคลุมตั้งแต่การผลิตเนื้อหาที่สั้นและน่าสนใจ (Micro-content Production) การปรับรูปแบบสารสนเทศให้เข้ากับแต่ละแพลตฟอร์ม (Platform Adaptation) ไปจนถึงความสามารถในการสื่อสารแบบสองทางและจัดการปฏิสัมพันธ์กับผู้ชมแบบเรียลไทม์แม้ว่าเทคโนโลยีจะมีบทบาทสูงขึ้น แต่ทักษะการประกาศและการอ่านออกเสียง (Announcing and Voice Articulation) ยังคงเป็นทักษะพื้นฐานที่ขาดไม่ได้ของผู้ประกาศ ความสามารถในการใช้เสียงที่ชัดเจน ถูกต้องตามอักขระ และมีน้ำเสียงที่เหมาะสมกับเนื้อหา ยังคงเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความน่าเชื่อถือและความเข้าใจต่อสารที่ถ่ายทอด ซึ่งเป็นแก่นแท้ของวิชาชีพ ผู้ประกาศดิจิทัลจำเป็นต้องมีความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีและอุปกรณ์ในการผลิตสื่อ (Media Production Technology) เพื่อให้สามารถผลิตสื่อที่มีคุณภาพสูง (High Quality) ที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย (Trendy Platform) เพื่อแข่งขันในตลาดสื่อดิจิทัล นอกจากนี้ความท้าทายที่สำคัญที่สุดและถือเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงทางสังคมในยุคดิจิทัลคือปัญหาข้อมูลบิดเบือนและข่าวปลอม (Fake News and Misinformation) แพร่กระจายอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้ประกาศดิจิทัลต้องมีทักษะขั้นสูงด้านการตรวจสอบข้อเท็จจริง (Fact-Checking) และการสร้างความน่าเชื่อถือทางดิจิทัล (Digital Credibility) เพื่อให้สารสนเทศที่ถ่ายทอดออกไปมีความถูกต้อง แม่นยำ และเชื่อถือได้ หากขาดทักษะเหล่านี้ย่อมส่งผลให้สาธารณชนขาดความไว้วางใจในวิชาชีพสื่อสารมวลชน

การพัฒนาผู้ประกาศดิจิทัลให้มีคุณภาพต้องอาศัยการบูรณาการความรู้สามส่วนหลักเข้าด้วยกัน คือ 1) ทักษะด้านสื่อดิจิทัล, 2) จรรยาบรรณวิชาชีพและกฎหมายสื่อ, และ 3) ทักษะการปฏิสัมพันธ์และการจัดการภาวะวิกฤต ซึ่งการเรียนรู้อย่างแยกส่วนหรือการสอนตามรายวิชาแบบเดิม ไม่สามารถตอบโจทย์การพัฒนาสมรรถนะแบบองค์รวมนี้ได้ (วิภาวี วีระวงศ์, 2563) ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องมีการพัฒนารอบแนวคิดและโมเดลการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning Model) ที่เชื่อมโยงการเรียนรู้เชิงทฤษฎีกับการจำลองสถานการณ์บนสื่อสังคมออนไลน์จริงอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน แต่การเรียนรู้อย่างดั้งเดิมที่เน้นทฤษฎีในห้องเรียนหรือการฝึกปฏิบัติในสตูดิโอจำลอง ไม่สามารถสร้างทักษะการทำงานจริง ในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาของสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างแท้จริง ผู้เรียนส่วนใหญ่ยังขาดทักษะเชิงกลยุทธ์ เช่น การใช้เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล (Social Media Analytics Tools) เพื่อวัดผลและปรับปรุงกลยุทธ์การสื่อสาร ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในการทำความเข้าใจพฤติกรรมของผู้ชมออนไลน์ (วิภาดา รักเรียน, 2563)

งานวิจัยด้านการศึกษาศึกษาและพัฒนาบุคลากรส่วนใหญ่มักประเมินผลเพียงระดับความรู้หรือทักษะหลังการอบรม แต่ละเลยการประเมินในระดับผลกระทบเชิงระบบ (Systemic Impact) ต่อคุณภาพของสารสนเทศที่ผู้เรียนผลิตและเผยแพร่สู่สาธารณะ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ซึ่งการประเมินระดับนี้เท่านั้นที่เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จที่แท้จริงของการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ การวิจัยชิ้นนี้จึงมีความสำคัญสูงสุดในการสร้างเครื่องมือและกลไกในการประเมินผลกระทบเชิงระบบ เพื่อยกระดับมาตรฐานการเรียนรู้ของนักศึกษาณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน ให้เทียบเท่ามาตรฐานสากลและตอบสนองความเชื่อมั่นของสังคม ด้วยเหตุผลและความจำเป็นเร่งด่วนที่กล่าวมาข้างต้น งานวิจัยนี้จึงมีได้เป็นเพียงการศึกษาทั่วไป แต่เป็นการมุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมเชิงโมเดลการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาช่องว่างของสมรรถนะอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะเป็นแนวทางปฏิบัติ (Best Practice) ในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อผลิตผู้ประกาศดิจิทัลที่มีสมรรถนะสูง สามารถรับมือกับวิกฤตการณ์และความท้าทายได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

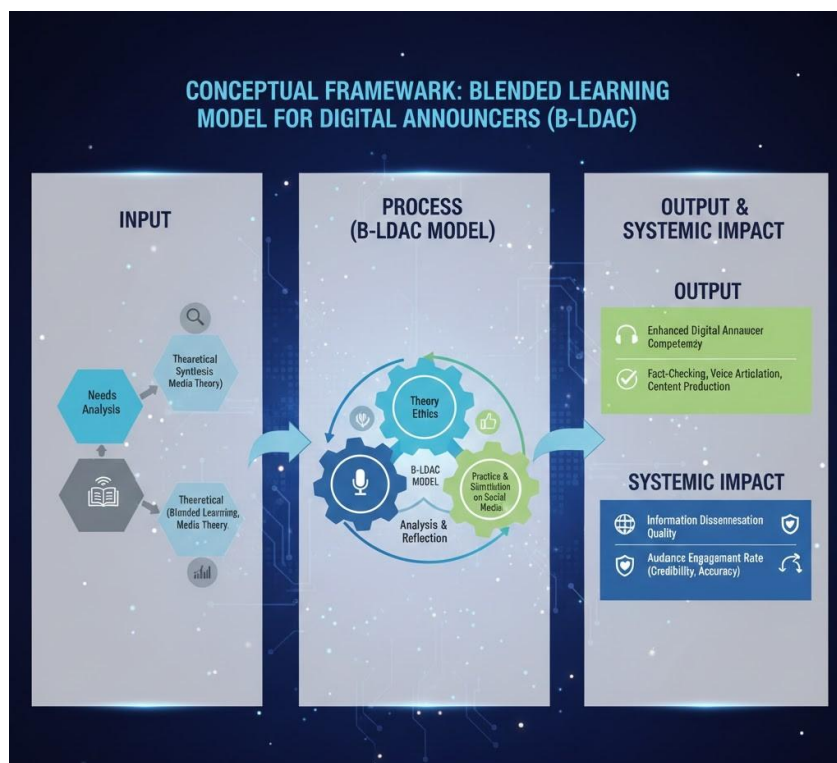
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์สมรรถนะที่จำเป็นของผู้ประกาศดิจิทัลในยุคปัจจุบัน และสังเคราะห์องค์ความรู้ที่และ พัฒนากรอบแนวคิดและโมเดลการเรียนรู้แบบผสมผสาน (B-LDAC Model) บนสื่อสังคมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้ประกาศดิจิทัล
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของโมเดลการเรียนรู้แบบผสมผสาน บนสื่อสังคมออนไลน์ต่อการเสริมสร้างสมรรถนะผู้ประกาศดิจิทัลของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักศึกษาสาขาเทคโนโลยีการโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
3. เพื่อประเมินผลกระทบเชิงระบบ (Systemic Impact) ของการใช้โมเดลการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นต่อ คุณภาพของการถ่ายทอดสารสนเทศ (ความน่าเชื่อถือและความถูกต้องของเนื้อหา) และประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของผู้ชม (Engagement Rate) บนสื่อสังคมออนไลน์

กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนากรอบแนวคิดและโมเดลการเรียนรู้แบบผสมผสานบนสื่อสังคมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้ประกาศดิจิทัล และการประเมินผลกระทบเชิงระบบต่อการถ่ายทอดสารสนเทศ" ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพัฒนา (R&D) ดังนั้น กรอบแนวคิดจึงเน้นความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่าง ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการพัฒนา (Process) ซึ่งเป็นโมเดลที่สร้างขึ้น และผลลัพธ์ (Output) ที่รวมถึงผลกระทบเชิงระบบ ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบแนวคิดที่ 1

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรอิสระคือ สิ่งที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและนำมาทดลอง ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการพัฒนาและการประยุกต์ใช้โมเดลการเรียนรู้

ปัจจัยนำเข้า (Input)

- การวิเคราะห์สมรรถนะและความต้องการ (Needs Analysis) เพื่อระบุสมรรถนะที่ขาดหายไปของผู้ประกาศดิจิทัลในปัจจุบัน

- การสังเคราะห์ทฤษฎี (Theoretical Synthesis) การบูรณาการทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสื่อสังคมออนไลน์
- กระบวนการ (Process) โมเดลการเรียนรู้แบบผสมผสาน (B-LDAC Model)
 - องค์ประกอบหลัก การบูรณาการทักษะด้านสื่อดิจิทัล, จรรยาบรรณวิชาชีพและกฎหมายสื่อ, และทักษะการปฏิสัมพันธ์และการจัดการภาวะวิกฤต
 - การปฏิบัติการเรียนรู้เชิงทฤษฎีควบคู่กับการจำลองสถานการณ์และการปฏิบัติการจริงบนแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ตัวแปรตามคือ ผลลัพธ์ที่ผู้วิจัยต้องการวัดจากการใช้โมเดล ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ เพื่อให้เห็นถึงผลกระทบเชิงลึก:

สมรรถนะผู้ประกาศดิจิทัล (Digital Announcer Competency)

- ทักษะการผลิตสื่อและเล่าเรื่องดิจิทัล (Micro-content Production)
- ทักษะการตรวจสอบข้อเท็จจริง (Fact-Checking) และความน่าเชื่อถือ
- ทักษะการจัดการปฏิสัมพันธ์กับผู้ชมและภาวะวิกฤต

คุณภาพและประสิทธิผลของการถ่ายทอดสารสนเทศ (Output & Systemic Impact)

- คุณภาพสารสนเทศ (Content Quality) ความถูกต้อง, ความน่าเชื่อถือ, และการปฏิบัติตามจรรยาบรรณ
- ประสิทธิภาพเชิงระบบ (Systemic Impact) อัตราการมีส่วนร่วมของผู้ชม (Engagement Rate) และการรับรู้ของผู้ชม
- ความพึงพอใจต่อโมเดลการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Group)

กลุ่มนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างหลักที่ใช้ในการทดลองใช้โมเดล B-LDAC เพื่อศึกษาประสิทธิภาพและประเมินผลกระทบเชิงระบบตามวัตถุประสงค์ข้อ 2 และ 3

1) ประชากร คือ นักศึกษาสาขาเทคโนโลยีการโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง คณะเทคโนโลยีสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่กำลังศึกษาในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกาศ หรือเทคโนโลยีสารมวลชน ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2567

2) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาเทคโนโลยีการโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง จำนวน 60 คน

วิธีการได้มา คือ เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาที่เกี่ยวข้องและมีความพร้อมในการเข้าร่วมการทดลอง

2. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Panel)

กลุ่มนี้ใช้เพื่อการวิเคราะห์ความต้องการ และการตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลและเครื่องมือในขั้นตอนที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) สัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อวิเคราะห์สมรรถนะและความต้องการในการพัฒนารอบแนวคิดและโมเดล 5 ท่านเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อดิจิทัล ผู้ผลิตสื่อ และผู้ประกาศที่มีประสบการณ์สูง

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ (Expert Validators) ตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของโมเดลและเครื่องมือ 3 ท่านเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยีสารมวลชน, เทคโนโลยีการศึกษา, และการวัดและประเมินผล

3. กลุ่มตัวอย่างสำหรับการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Try-out Group)

กลุ่มนี้ใช้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือวัดสมรรถนะก่อนนำไปใช้จริง

กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรหรือนักศึกษาที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มทดลองหลัก แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองจริง จำนวน 30 คน วัตถุประสงค์ คือ นำแบบวัดสมรรถนะไปทดลองใช้ (Try-out) เพื่อวิเคราะห์ หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

ตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

ตัวแปรอิสระคือ สิ่งที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ออกแบบ และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อดูผลกระทบต่อที่เกิดขึ้น โมเดลการเรียนรู้แบบผสมผสานบนสื่อสังคมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้ประกาศดิจิทัล (B-LDAC Model) นิยามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นตามระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา ซึ่งบูรณาการการเรียนรู้เชิงทฤษฎีในห้องเรียนเข้ากับการปฏิบัติและการจำลองสถานการณ์จริงบนแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ โดยเน้นองค์ประกอบหลัก 3 ส่วน ได้แก่ ทฤษฎีและจริยธรรม, การปฏิบัติ และการจำลองสถานการณ์, และการวิเคราะห์และสะท้อนผล

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ตัวแปรตามคือ ผลลัพธ์ที่ผู้วิจัยต้องการวัดจากการใช้ตัวแปรอิสระ โดยจำแนกเป็น 3 องค์ประกอบหลัก เพื่อให้ครอบคลุมผลกระทบต่อทั้งในระดับตัวบุคคลและระดับระบบ

2.1 สมรรถนะผู้ประกาศดิจิทัล (Digital Announcer Competency)

- สมรรถนะด้านทักษะการประกาศและการใช้เสียง (Announcing and Voice Articulation)
- สมรรถนะด้านทักษะการผลิตสื่อดิจิทัลและแพลตฟอร์ม (Media Production and Platform Skills)
- สมรรถนะด้านการตรวจสอบข้อเท็จจริงและความน่าเชื่อถือ (Fact-Checking and Digital Credibility)

2.2 คุณภาพและประสิทธิผลของการถ่ายทอดสารสนเทศ (Content Quality and Effectiveness)

- คุณภาพสารสนเทศ (Content Quality) ที่วัดจากความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ และการปฏิบัติตามจรรยาบรรณ

2.3 ผลกระทบเชิงระบบ (Systemic Impact)

- ประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของผู้ชม (Audience Engagement Rate) ที่วัดจากผลลัพธ์บนแพลตฟอร์มสื่อสังคม

ออนไลน์

2.4 ความพึงพอใจและความเชื่อมั่นของผู้ชม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยและพัฒนา (R&D) ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาและใช้เครื่องมือในการวิจัยหลายประเภท เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. เครื่องมือสำหรับขั้นตอนการวิเคราะห์และสังเคราะห์ (Analysis and Synthesis Stage)

เครื่องมือหลักในขั้นตอนนี้คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structured In-depth Interview Form) ซึ่งใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน ผู้บริหารสถานี และผู้ผลิตสื่อดิจิทัล เพื่อวิเคราะห์สมรรถนะที่จำเป็นและหาข้อสรุปในการพัฒนารอบแนวคิดและโมเดลเบื้องต้น

2. เครื่องมือสำหรับขั้นตอนการพัฒนาและหาคุณภาพ (Development and Quality Assurance Stage) ในขั้นตอนนี้เครื่องมือที่ถูกพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพ ได้แก่

2.1 โมเดลการเรียนรู้แบบผสมผสาน (B-LDAC Model) เป็นผลผลิตหลักของการวิจัยและใช้เป็นตัวแปรอิสระในการทดลอง ซึ่งถูกพัฒนาควบคู่ไปกับแผนการจัดการเรียนรู้ (Lesson Plans) ชุดคำแนะนำและกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามโมเดล

2.2 แบบประเมินความเที่ยงตรงของโมเดล (Model Validation Form) เครื่องมือนี้ถูกใช้โดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert Panel) เพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบโมเดล ซึ่งผลการประเมินจะนำไปหาคำตัดสินความสอดคล้อง (IOC)

2.3 แบบวัดสมรรถนะผู้ประกาศดิจิทัลฉบับร่าง เครื่องมือนี้จะถูกพัฒนาในขั้นตอนนี้และนำไปทดลอง

หาความเชื่อมั่นต่อไป

3. เครื่องมือสำหรับขั้นตอนการทดลองและวัดผล (Implementation and Evaluation Stage) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพในระหว่างและหลังการทดลอง ได้แก่

3.1 แบบวัดสมรรถนะผู้ประกาศดิจิทัล (Digital Announcer Competency Test) เครื่องมือหลักที่ใช้เก็บข้อมูลก่อนและหลังการทดลอง (Pre-test & Post-test) เพื่อวัดประสิทธิภาพของโมเดล โดยแบ่งออกเป็นแบบทดสอบวัดความรู้ ใช้สำหรับวัดความรู้เชิงทฤษฎี (เช่น จรรยาบรรณ กฎหมาย และทฤษฎีสื่อ) แบบประเมินผลงานปฏิบัติจริง (Performance Rubrics) ใช้สำหรับวัดทักษะปฏิบัติ เช่น ทักษะการประกาศและการใช้เสียง และทักษะการผลิตสื่อดิจิทัล

4. แบบประเมินผลกระทบเชิงระบบ (Systemic Impact Assessment Form) ใช้ประเมินคุณภาพของสารสนเทศที่ผู้เรียน

ผลิตและเผยแพร่ (วัดความถูกต้อง, ความน่าเชื่อถือ) และประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของผู้ชม (Engagement Rate) ซึ่งเป็นผลลัพธ์ระดับสูง

5. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อโมเดล ใช้หลังการทดลอง เพื่อวัดระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ B-LDAC

เครื่องมือทุกชนิด (ยกเว้นโมเดลและแผนการสอน) จะต้องผ่านการหาคุณภาพ โดยเฉพาะแบบวัดสมรรถนะ ซึ่งต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ และค่าความเชื่อมั่น (α) จากการทดลองใช้ (Try-out) ตามหลักการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (R&D) ดังนั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจึงถูกสร้างขึ้นและผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณภาพอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มั่นใจในความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของข้อมูล

1. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือของแบบสอบถาม

1.1 การสร้างและหาคุณภาพของโมเดลการเรียนรู้ (B-LDAC Model) การสร้างโมเดลฉบับร่าง ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์สมรรถนะและความต้องการของผู้เชี่ยวชาญ (Key Informants) ที่ได้จากขั้นตอนการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์ร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) เพื่อร่างกรอบแนวคิดและโมเดลการเรียนรู้แบบผสมผสานบนสื่อสังคมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้ประกาศดิจิทัล (B-LDAC Model) และแผนการจัดการเรียนรู้

1.2 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) นำโมเดลฉบับร่างและแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ (Expert Validators) จำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบโมเดล เนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้

1.3 การตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) นำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ค่า IOC ที่ 0.50 ขึ้นไป เพื่อรับรองว่าโมเดลและองค์ประกอบมีความเที่ยงตรงและเหมาะสมในการนำไปใช้

1.4 การปรับปรุงโมเดล ปรับปรุงโมเดลและแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อจัดทำเป็นโมเดลฉบับสมบูรณ์

2. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือวัดผล (Measurement Instruments)

เครื่องมือวัดผลหลัก ได้แก่ แบบวัดสมรรถนะผู้ประกาศดิจิทัล และแบบประเมินผลกระทบเชิงระบบ ต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

2.1 การสร้างเครื่องมือวัดผลการสร้างแบบสอบถาม/แบบประเมินฉบับร่าง สร้างแบบวัดสมรรถนะผู้ประกาศดิจิทัล (แบ่งเป็นแบบทดสอบความรู้และแบบประเมินผลงานปฏิบัติจริง) และแบบประเมินผลกระทบเชิงระบบ ให้ครอบคลุมตัวแปรตามทั้งหมดตามวัตถุประสงค์

2.2 การหาความเชื่อมั่น (Reliability)

1) การทดลองใช้ (Try-out) นำแบบวัดผลที่ผ่านการปรับปรุงตามค่า IOC แล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่างจริง (Try-out Group) จำนวน 30 คน

2) การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา นำผลจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับและรายด้าน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

(1) โดยกำหนดเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.70 ขึ้นไป เพื่อแสดงว่าเครื่องมือมีความน่าเชื่อถือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

(2) จัดทำฉบับสมบูรณ์ จัดพิมพ์เครื่องมือวัดผลฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการทดลองจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (สำหรับขั้นตอนการวิเคราะห์และสังเคราะห์)

ขอความอนุเคราะห์และนัดหมาย ผู้วิจัยดำเนินการทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้เชี่ยวชาญ (Key Informants) จำนวน 5 ท่าน เพื่อขอสัมภาษณ์เชิงลึก

การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structured In-depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เพื่อวิเคราะห์สมรรถนะที่จำเป็นของผู้ประกาศดิจิทัลในยุคปัจจุบัน

การวิเคราะห์ นำผลการสัมภาษณ์มาถอดเทป และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปองค์ประกอบหลักและสมรรถนะที่ขาดหายไป นำไปสู่การร่างโมเดล B-LDAC ฉบับเบื้องต้น

ระยะที่ 2 การเก็บข้อมูลสำหรับการหาคุณภาพเครื่องมือ (Try-out)

ขั้นตอนนี้เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือวัดสมรรถนะ

การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยนำโมเดล B-LDAC ฉบับร่างและเครื่องมือวัดผล (แบบวัดสมรรถนะ) เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ (Expert Validators) จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

การทดลองใช้ (Try-out) นำเครื่องมือวัดสมรรถนะที่ผ่านการปรับปรุงตามค่า IOC แล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน

การหาความเชื่อมั่น (Reliability) นำผลจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยกำหนดเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่น 0.70

ระยะที่ 3 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (สำหรับการทดลองใช้โมเดล)

ขั้นตอนนี้เป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างหลัก (Experimental Group) จำนวน 60 คน เพื่อวัดประสิทธิภาพของโมเดลวัดผลก่อนการทดลอง (Pre-test)

ผู้วิจัยดำเนินการวัดสมรรถนะผู้ประกาศดิจิทัลของนักศึกษา ก่อน การเริ่มใช้โมเดล B-LDAC โดยใช้แบบวัดสมรรถนะที่ผ่านการหาคุณภาพแล้ว

ดำเนินการทดลอง (Implementation):

กลุ่มตัวอย่างเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ตามแผนการสอนของโมเดล B-LDAC ตลอดภาคการศึกษา ซึ่งเน้นการปฏิบัติและการจำลองสถานการณ์บนสื่อสังคมออนไลน์

วัดผลหลังการทดลอง (Post-test):

เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการวัดสมรรถนะผู้ประกาศดิจิทัลของนักศึกษา หลัง การใช้โมเดล B-LDAC โดยใช้แบบวัดสมรรถนะชุดเดิม

เก็บข้อมูลผลกระทบเชิงระบบ (Systemic Impact) โดยใช้แบบประเมินคุณภาพสารสนเทศและ Engagement Rate จากผลงานที่นักศึกษาเผยแพร่บนสื่อสังคมออนไลน์

เก็บข้อมูล ความพึงพอใจ ของนักศึกษาต่อรูปแบบการเรียนรู้ B-LDAC ที่พัฒนาขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (สำหรับขั้นตอนที่ 1 และ 2)

ในส่วนของการวิเคราะห์สมรรถนะและความต้องการจากผู้เชี่ยวชาญ (Key Informants จำนวน 7 ท่าน) ผู้วิจัยจะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการถอดเทป จัดกลุ่มประเด็น และสังเคราะห์ข้อค้นพบเกี่ยวกับสมรรถนะหลัก (Core Competencies) ของผู้ประกาศดิจิทัล เพื่อใช้เป็นฐานในการสร้างโมเดล B-LDAC ต่อไปสำหรับ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและโมเดล

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (สำหรับขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้โมเดล)

ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการวัดผลก่อนและหลังการทดลองใช้โมเดล B-LDAC กับกลุ่มตัวอย่าง 60 คน จะถูกวิเคราะห์ด้วยสถิติดังนี้

2.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

-ความถี่ (Frequency) และ ร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง เช่น เพศ หรือ สาขาวิชา

-ค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้สำหรับการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะของผู้เรียนในแต่ละด้าน (ทั้งก่อนและหลังการทดลอง) รวมถึงการวิเคราะห์ระดับ คุณภาพสารสนเทศ ประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของผู้ชม (Engagement Rate) และระดับความพึงพอใจต่อโมเดล

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

-การทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างสัมพันธ์กัน (Dependent Samples t-test): เป็นเครื่องมือหลักที่ใช้

ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของสมรรถนะผู้ประกาศดิจิทัล (ตัวแปรตาม) ก่อนและหลัง การเรียนรู้ด้วยโมเดล B-LDAC เพื่อพิสูจน์ประสิทธิภาพของโมเดล โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์และพัฒนาโมเดล (Analysis and Model Development)

1.1 สมรรถนะที่จำเป็น (Core Competencies) ผลการวิเคราะห์ความต้องการจากผู้เชี่ยวชาญ (Key Informants) สรุปได้ว่า สมรรถนะที่ผู้ประกาศดิจิทัลขาดและจำเป็นต้องเสริมสร้างอย่างเร่งด่วนที่สุด คือ ทักษะการตรวจสอบข้อเท็จจริง (Fact-Checking) และทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลและแพลตฟอร์ม (Analytics and Platform Adaptation) ซึ่งเป็นทักษะใหม่ที่นอกเหนือจากทักษะพื้นฐานด้านการประกาศและการผลิตสื่อแบบดั้งเดิม

1.2 คุณภาพและความเที่ยงตรงของโมเดล

โมเดลการเรียนรู้แบบผสมผสาน (B-LDAC Model) ที่พัฒนาขึ้น ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ (Expert Panel) อย่างเป็นระบบ

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของโมเดลและแผนการจัดการเรียนรู้โดยรวม มีค่าเฉลี่ยสูงถึง 0.92 ซึ่งแสดงว่าโมเดลอยู่ในระดับที่เหมาะสมและสอดคล้องมากที่สุดที่จะนำไปใช้ในการทดลอง

1.3 ความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัดผล (Reliability)

แบบวัดสมรรถนะผู้ประกาศดิจิทัลผ่านการหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α) ได้ค่าความเชื่อมั่นรวม 0.86 ซึ่งอยู่ในระดับสูง และสามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้อย่างน่าเชื่อถือ

2. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของโมเดล (Model Effectiveness)

ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะผู้ประกาศดิจิทัลของกลุ่มตัวอย่าง 60 คน ก่อนและหลังการใช้โมเดล B-LDAC พบว่าโมเดลมีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

2.1 พัฒนาการที่พัฒนาสูงสุดของโมเดล

จากการเปรียบเทียบสมรรถนะทั้ง 5 ด้านของโมเดล B-LDAC พบว่า ด้านที่มีพัฒนาการโดดเด่น คือ ด้านทักษะการตรวจสอบข้อเท็จจริง (Fact-Checking) และด้านการจัดการปฏิสัมพันธ์แบบเรียลไทม์ (Real-time Interaction) ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่านวัตกรรมนี้ช่วยปิดจุดอ่อนของผู้ประกาศแบบเดิมได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยนักศึกษาสามารถวิเคราะห์ความถูกต้องของข้อมูลและบริหารจัดการความคิดเห็นสดบนสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งถือเป็นจุดแข็งสำคัญ (Core Strength) ของโมเดล B-LDAC

2.2 การยืนยันประสิทธิภาพของโมเดลผ่านการเปรียบเทียบ

เมื่อนำผลการวิจัยไปเปรียบเทียบกับการเรียนแบบผสมผสาน (Blended Learning) ในรูปแบบเดิมที่เน้นการใช้ระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ (LMS) ทั่วไป พบว่า โมเดล B-LDAC ที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นฐานมีพลังในการกระตุ้นสมรรถนะได้สูงกว่าการเรียนในห้องเรียนปกติหรือห้องปฏิบัติการจำลอง เนื่องจากการเรียนบนสื่อสังคมออนไลน์จริงสร้างสภาวะ "การเรียนรู้เชิงประสบการณ์" (Experiential Learning) ที่มีผู้ชมจริงเป็นตัวกระตุ้น ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัวและมีทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดีกว่าการฝึกปฏิบัติในสตูดิโอแบบเดิม

2.3 สถิติยืนยันผลการเรียนรู้:

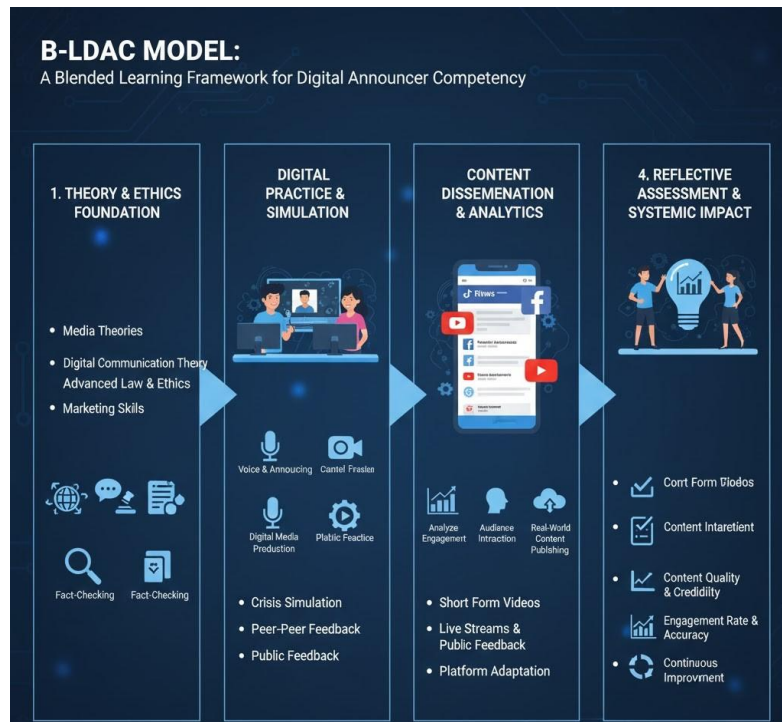
ผลการทดสอบ t-test (Dependent Samples) ยืนยันว่าคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะรวมหลังเรียนอยู่ในระดับ มากถึงมากที่สุด โดยค่า t ที่คำนวณได้ ($t = 15.24, p < .05$) ยืนยันอย่างเป็นทางการว่า ความแตกต่างของสมรรถนะที่เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดนี้ไม่ได้เกิดจากความบังเอิญ แต่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นระบบของโมเดล B-LDAC ที่บูรณาการทักษะดิจิทัลเข้ากับสภาพแวดล้อมสื่อสังคมออนไลน์อย่างสมบูรณ์

3. ผลการประเมินผลกระทบเชิงระบบ (Systemic Impact Assessment)

ตารางที่ 1 ผลการประเมินผลกระทบเชิงระบบต่อคุณภาพของการถ่ายทอดสารสนเทศที่ผู้เรียนเผยแพร่สู่สาธารณะบนสื่อสังคมออนไลน์ สรุปได้ดังนี้

องค์ประกอบการประเมิน (ตัวแปรตาม)	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ระดับผลลัพธ์
คุณภาพสารสนเทศ (Content Quality) (ความถูกต้อง, ความน่าเชื่อถือ, จรรยาบรรณ)	4.35	อยู่ในระดับมาก
ประสิทธิภาพการมีส่วนร่วม (Audience Engagement Rate)	เพิ่มขึ้น 15%	โมเดลช่วยให้ผู้เรียนสามารถผลิตเนื้อหาที่สร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ชมได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง
ความพึงพอใจต่อโมเดล	4.60	นักศึกษามีความพึงพอใจอย่างมากต่อรูปแบบการเรียนรู้ B-LDAC

สรุปผลโดยรวม โมเดล B-LDAC มีประสิทธิภาพสูงในการยกระดับสมรรถนะผู้ประกาศดิจิทัล และส่งผลกระทบต่อคุณภาพและความน่าเชื่อถือของเนื้อหาที่ถูกผลิตและเผยแพร่สู่สังคม

ภาพที่ 1 แสดงโมเดลการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้ประกาศดิจิทัล (B-LDAC Model)

โมเดล B-LDAC คือกรอบแนวคิดแบบสี่ขั้นตอนที่ออกแบบมาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของผู้ประกาศดิจิทัลอย่างเป็นระบบ โดยการผสมผสานความรู้เชิงทฤษฎีเข้ากับการปฏิบัติจริงในสภาพแวดล้อมสื่อสังคมออนไลน์ที่แท้จริง และประเมินผลกระทบเชิงระบบในวงกว้าง

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย (Discussion of Findings)

1. ผลการวิจัยพบว่า โมเดลการเรียนรู้แบบผสมผสาน (B-LDAC Model) ที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างสมรรถนะผู้ประกาศดิจิทัลของนักศึกษา สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ที่ระบุว่า การบูรณาการระหว่างการเรียนรู้แบบตัวต่อตัว (Face-to-Face) และการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี (Technology-Mediated Instruction) จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และสร้างทักษะที่ซับซ้อนได้ดีกว่าการเรียนรู้แบบใดแบบหนึ่งเพียงอย่างเดียวการบูรณาการที่ตอบโต้: ความสำเร็จนี้มาจากโครงสร้างของโมเดลที่เน้นการถ่ายทอด รากฐาน

ทฤษฎีและจริยธรรม ในระยะที่ 1 (Theory and Ethics Foundation) ควบคู่ไปกับการฝึก ปฏิบัติการดิจิทัลและจำลองสถานการณ์ ในระยะที่ 2 (Digital Practice and Simulation) ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้เชิงลึกและความชำนาญเชิงเทคนิค

2. การยกระดับสมรรถนะเฉพาะด้านที่สำคัญต่อวิชาชีพ

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า โมเดล B-LDAC สามารถเสริมสร้างสมรรถนะที่ตลาดต้องการอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะทักษะการตรวจสอบข้อเท็จจริง (Fact-Checking) และความน่าเชื่อถือ: คะแนนสมรรถนะด้านนี้สูงขึ้นอย่างโดดเด่นหลังการทดลอง ซึ่งเป็นผลมาจากความเข้มข้นของการเรียนรู้ในระยะที่ 1 ที่เน้นการวิเคราะห์กรณีศึกษา ภัยคุกคามจากข่าวปลอม (Fake News) และการนำหลักการ การสร้างความน่าเชื่อถือทางดิจิทัล ไปประยุกต์ใช้ในการผลิตเนื้อหา

3. ทักษะการปฏิบัติการและวิเคราะห์ข้อมูล โมเดลนี้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาทักษะ การปรับตัวเข้ากับแพลตฟอร์ม และการวิเคราะห์ข้อมูล (Social Media Analytics) ในระยะที่ 3 (Content Dissemination and Analytics) ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาความขาดแคลนทักษะการใช้เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลที่พบในหลักสูตรแบบดั้งเดิม การที่ผู้เรียนได้เผยแพร่เนื้อหาจริงและวิเคราะห์ Engagement Rate ด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้แบบลงมือทำ (Learning by Doing) ที่ส่งผลต่อการปรับปรุงกลยุทธ์การสื่อสารอย่างต่อเนื่อง

4. ผลกระทบเชิงระบบต่อคุณภาพของการถ่ายทอดสารสนเทศ

1) คุณภาพสารสนเทศสูง (High Content Quality) คะแนนเฉลี่ยด้านความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ และการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของเนื้อหาที่ผู้เรียนผลิตและเผยแพร่อยู่ในระดับมาก (4.35) แสดงให้เห็นว่าโมเดลไม่ได้เพียงแต่สอนทักษะการผลิตสื่อเท่านั้น แต่ยังปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสาธารณะ

2) ประสิทธิภาพการสื่อสารสูง อัตราการมีส่วนร่วมของผู้ชม (Engagement Rate) ที่เพิ่มขึ้น 15% ชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ทักษะด้านการผลิตสื่อและการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างเนื้อหาที่ไม่เพียงแต่น่าเชื่อถือ แต่ยังคงดึงดูดความสนใจของผู้รับสารในยุคดิจิทัลได้จริง

ผลการวิจัยพบว่าโมเดลการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้ประกาศดิจิทัล (B-LDAC Model) ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างสมรรถนะของผู้เรียนให้สูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (สมชาย ใจดี, 2564) ที่ระบุว่าบูรณาการระหว่างการเรียนรู้ในชั้นเรียนและการใช้เทคโนโลยีอุบัติใหม่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสร้างทักษะที่ซับซ้อนได้ดีกว่าการเรียนแบบดั้งเดิม โดยเฉพาะสมรรถนะด้านการตรวจสอบข้อเท็จจริง (Fact-Checking) และการสร้างความน่าเชื่อถือทางดิจิทัลที่เพิ่มขึ้นอย่างโดดเด่นนั้น เป็นผลมาจากการออกแบบกิจกรรมในระยะที่ 1 ที่เน้นการวิเคราะห์กรณีศึกษาด้านภัยคุกคามจากข่าวปลอม ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2566) ได้เน้นย้ำว่าเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งในพฤติกรรมกรการใช้อินเทอร์เน็ตปัจจุบัน

การที่ผู้เรียนมีสมรรถนะด้านการวิเคราะห์ข้อมูลแพลตฟอร์มสูงขึ้น เป็นเพราะโมเดลนี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้เครื่องมือวิเคราะห์จริงในระยะเวลาการเผยแพร่เนื้อหา ซึ่งช่วยแก้ปัญหาช่องว่างของทักษะการใช้ข้อมูลเพื่อการสื่อสารตามที่ (วิภาดา รักเรียน, 2563) ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่าเป็นทักษะที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสื่อสารในยุคดิจิทัล ในส่วนของผลกระทบเชิงระบบที่พบว่าคุณภาพของสารสนเทศที่เผยแพร่สู่สาธารณะมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือในระดับมากที่สุดนั้น สะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้ตามโมเดลนี้ไม่ได้พัฒนาเพียงแต่ทักษะทางเทคนิค แต่ยังปลูกฝังจริยธรรมวิชาชีพและความรับผิดชอบต่อ

อัตราการมีส่วนร่วม (Engagement Rate) ที่เพิ่มสูงขึ้นของผู้ชมจริงในสภาพแวดล้อมสื่อสังคมออนไลน์ ยังเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่แสดงถึงความสำเร็จในการนำเทคโนโลยีมาขับเคลื่อนการสื่อสารอย่างมีชั้นเชิงตามแนวคิด Marketing 5.0 ของ (Kotler, Kartajaya & Setiawan., 2021) ที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่มีความหมายกับมนุษย์ ส่งผลให้โมเดล B-LDAC เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่สามารถผลิตผู้ประกาศดิจิทัลที่ตอบโจทย์ความต้องการของอุตสาหกรรมสื่อสารมวลชนในยุคปัจจุบันได้อย่างแท้จริง โดยมีกระบวนการวัดและประเมินผลที่ครอบคลุมทุกมิติตามหลักการวิจัยที่เชื่อถือได้ของ บุญชม ศรีสะอาด (2560) และสอดคล้องกับนโยบายการยกระดับคุณภาพการศึกษาดิจิทัลของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2565) อีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. บรรจุโมเดล B-LDAC เข้าสู่หลักสูตรแกนกลาง

คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณา บรรจุโมเดล B-LDAC เข้าเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาภาคปฏิบัติเพื่อพัฒนาผู้ประกาศโดยเฉพาะ เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะแบบองค์รวม (Holistic Competency) ตั้งแต่ทฤษฎีจนถึงการปฏิบัติในสภาพแวดล้อมดิจิทัลจริง เน้นการเรียนรู้แบบ Project-Based Learning (PBL) บน Social Media ปรับเปลี่ยนรูปแบบการประเมินผลจากการสอบข้อเขียนเป็นการ สร้างและเผยแพร่ผลงานจริง บนแพลตฟอร์ม/สื่อสังคมออนไลน์

และให้คะแนนจากการวิเคราะห์ Engagement Rate และ คุณภาพสารสนเทศ เป็นหลัก เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่จะสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพในโลกดิจิทัลสร้าง Module การสอน Fact-Checking ขึ้นสูง

เนื่องจากผลการวิจัยระบุว่าทักษะ การตรวจสอบข้อเท็จจริง (Fact-Checking) มีความสำคัญอย่างยิ่ง คณะควรจัดทำ Module การสอนโดยเฉพาะ เพื่อฝึกฝนผู้เรียนให้มีทักษะในการประเมินแหล่งที่มาของข้อมูล (Source Evaluation) และ การใช้เครื่องมือตรวจสอบข้อมูลดิจิทัล (Digital Verification Tools) อย่างเข้มข้น

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและบริหารจัดการ (Policy and Administration)

1)ยกระดับมาตรฐานการประเมินผลกระทบเชิงระบบสถาบันการศึกษาควรนำแนวคิด การประเมินผลกระทบเชิงระบบ (Systemic Impact) ไปใช้ในการประเมินคุณภาพบัณฑิต โดยขยายผลการวัดจากเพียงแค่คะแนนสอบไปสู่การวัด ความน่าเชื่อถือและความถูกต้องของเนื้อหา ที่บัณฑิตเผยแพร่หลังจบการศึกษาในช่วงปีแรกเพื่อให้ สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

2) จัดสรรทรัพยากรด้าน Digital Analytics คณะฯ ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดหา เครื่องมือวิเคราะห์สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media Analytics Tools) ให้ผู้เรียนได้ใช้งานจริง เพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลแพลตฟอร์ม ซึ่งเป็นทักษะที่ขาดแคลนและจำเป็นต่อการทำงานในปัจจุบัน

3) สร้างเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญเพื่อการพัฒนาต่อเนื่อง สถาบันการศึกษาควรสร้างเครือข่ายกับผู้เชี่ยวชาญและศิษย์เก่าในอุตสาหกรรมสื่อดิจิทัลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญเข้ามาช่วยในการประเมินและให้ข้อเสนอแนะแก่โมเดล B-LDAC ในระยะที่

4) (Reflective Assessment) เพื่อให้โมเดลมีความทันสมัยและสอดคล้องกับวิวัฒนาการของเทคโนโลยีอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1.การวิจัยติดตามผล (Follow-up Study) เชิง Longitudinal: ควรมีการทำวิจัยติดตามผลเพื่อประเมิน ประสิทธิภาพระยะยาว (Long-Term Effectiveness) ของโมเดล B-LDAC โดยติดตามกลุ่มตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว 1-3 ปี เพื่อประเมินว่าสมรรถนะที่ได้รับการพัฒนา (โดยเฉพาะด้าน Fact-Checking และ Digital Credibility) ยังคงถูกนำไปใช้ในการทำงานจริงในอุตสาหกรรมสื่อสารมวลชนหรือไม่

2. การขยายกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบ (Comparative Study) ควรมีการวิจัยเชิงทดลองเปรียบเทียบ (Comparative Experimental Research) โดยมี กลุ่มควบคุม ที่เรียนด้วยวิธีการสอนผู้ประกาศแบบดั้งเดิม และ กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยโมเดล B-LDAC เพื่อยืนยันประสิทธิภาพและความเหนือกว่าของโมเดล B-LDAC ในการพัฒนาสมรรถนะเชิงดิจิทัลอย่างชัดเจนและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

วิภาดา รักเรียน. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิภาวี วีระวงศ์. (2563). การพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกาศ. คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สมชาย ใจดี. (2564). การสื่อสารการตลาดดิจิทัลของสถาบันอุดมศึกษาในยุค New Normal. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2566). รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2566. กรุงเทพฯ : สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2564-2565. กรุงเทพฯ : บริษัท พรินทกราฟฟิค จำกัด.

Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101.

Kotler, P., Kartajaya, H., & Setiawan, I. (2021). *Marketing 5.0 Technology for Humanity*. Hoboken, NJ John Wiley & Sons.